

MERKURYVSZ ORDYNARYNY.

To jest:

NOWINY

z różnych Kráio w.

Od dnia 15. do 22. Iulii. 1661.

Z Mádrydu w HISZpániey 18. Maii, 1661.

Portugáliey post conclusum matrimo-
nium z Krolem Angielskim/ officium In-
quisitionis vstáto/ y liberum exercitium
Religionis Anglikom wedle Patt pozwo-
lono.

Vstysawszy Clási o tumulcie ktory sie
stat w mieście Porto, pokazali sie pod-
nim z kilka Regimentow w nadzieie/ że
by miasto przeciwko Portugálczykom
powstac miało/ gdyz woysko Portugál-

skie tego oblezenia niespodziwáisc sie/ dáleko bázno odtad lezy.

Wenecki Posel stanął tu w tych dniach/ ieszcze nie miał au-
dyencyey/ bo Krol do tych czas pólem sie w Buonretiro zabá-
(wia.

Z Lisbony w Portugáliey 31. Maii, 1661

Popisawszy w tych dniach Cláse woyska/ nalázto sie effectiue
dwadzieścia tysiecy piekych/ a piec tysiecy Ponnych. Clad
to popisano wwszystk czeladz ktora roznym Kawalerom sluzy/
a sposobna jest do wojny/ aby tez y ci in casu necessitatis sluzyli
Podwyszono tu wwszystkie Cta/ Krole cierpliwie Populus zna

si/aby tylko mogt bydz zachowany sub dominio moderno.

Z Genuy we Włoszech 18. Junii. 1661

Sancta Kiezna Medoa Florencka dziś tydzien w Liorno, synaſte trzy Galery ktore ia konfuiowały/ iuz sie do domu wrocily. Kapitanowi nastarkemu darował Wielkie Kiazę pierścien diamentowy ſăcowany na cztery ſtă talerow/ a dwiema inſym Kapitanom po złotym lancuchu/ o tyſiacu złotych kăzdy. Nad to kăzał Galery, opatrzyć żywnoſćiami roznemi/ doſtătkiem wielkim.

Z Neapolu we Włoszech 21. Junii. 1661.

Przyſtă wiadomoſć z Liorno, iakoby tam miał przyptýnac okręt ſamym Tabakiem naładowany/ wdăia żeby ten tabak miał bydz truczina napuſzczony/ co takă abhorreſcencya do tabaku ſprawiło/ ze ſie go ludzie boia/ y iuz ani piata część nie przedaie ſie tego/ iako ſie przedtym przedaowało.

Z Stokolmu we Szwecey 19. Junii 1661.

Stanał iuz poſoy miedzy nami a Moskwa: wrocili nam wſytkie Inflanty/ a za ſkody przez złamanie pakt wczynione/ pewne quantum dac maia. Ma to iednak zostac in ſecreto. bo Moskwa nie rada/ aby miano publice wiedziec/ ze poſoy pieniadzmi okubwia. Lecz iakoz Polwiek przecie jednoz czyni/ kiedy pieniadze w to interuenient; a wiadoma teſ rzecz ieſt ſwiatn wſytkiemu/ ze toz wczynic musieli Anno 1595. y Anno 1617. nie tylko teraz. Innych particularia dotad nie wiemy/ tylko ze evacuatio Sortec ma bydz w oſm Tiedziel po podpisaniu instrumenti pacis: Maia w nich zostawac działa/ municye/ y inne oreza/ ktore tam byly/ kiedy tych Sortec doſtawali: Prowiantow teſ maia tak wiele zostawic/ coby praesidium miało doſyc na trzy mieſiace.

Skody nie okăcowane od powodzi wielkiey ponosimy/ mieſdzy inſemi rzeka Meler tak zebrała/ iż wſytkie piwnice w tym mieſcie zatopila: mieſne iarki znioſta: y młyn wielki przy Tordowym moſćcie precz porwała/ y nie mogło ſie temu zabiezec/

az groble rozkopano/ ktora za czasu Krola Karola IX. nie da-
leko zamku rzucono. W polu tez przez wielki trakt wszystkie role
woda zalata; ktorey iednak teraz pożywa obywatel.

Z Londynu w Anglię 24. Junii, 1661.

Katholicy w ten tydzien presentowali Supliks Krolowi/ in
Camera superiore Parium, proszac/ aby z przysięgi ktora
kazdy z nich wykonac musi/ clausuiam renuntiationis Primatui
Summi Pontificis wyiac kazal/ y zeby nie powinni byli odda-
wac napotym tylko przysięge fidelitatis, ktora to sprawa byla
goraco promowowana od pp. Katholicznych/ ktorzy siedza w
Parlamencie; ale na ostatku byla reiecta/ a oni postaremu
przy dawney rocie iuramenti zostawieni.

Ratificacya Traktatow Amicitiae & Commertiorum z Dá-
ma/ iuz przyšla.

Gorwie sie Dwor w Krotce z tad z Krolew wyiechac/ na re-
wizya Panstwa swiego/ a podobno sie tu nie wroci/ az kiedy
Krolowa bedzie miała przyiechac.

Flocie naszey przydano tres incendiarias naues, przez co Po-
set Hiszpanski divinat sobie/ iz zaiechac chce drogę flocie Kro-
la Pana swego/ ktorey sie z Indyey w Krotce spodziewaia.

Przyšla wiadomość/ ze okolo Goa miedzy Portugalczykami
a Holendrami/ byla na morzu bitwa/ ktorey particularia iesze
nie wiemy.

Ze Szkocyey oznaymuia/ ze 6. tegoz/ ścieto w Edymburku
Martiezege de Argile pierwey go obiešiwšy/ tak iako tez z ieg
Dekretu za czasu Cromuela obiešono y ścieto Martiezege de
Montrole, ktory partes tuebatur Regias.

Z Irlandyey iest wiadomość/ ze 18. tegoz Miesiacá/ Parla-
ment tamczyzny sie zaczął/ gdzie Commissarze Krolewscy z wiel-
ka powaga & populari applausu funkcya swoje odprawowali/
y obie Camery swoich Spetierow (to iest Marszałkow) zgo-
dnie obrali.

Z Rzymu 26. Junii, 1661.

Starania non intermittit Dwor tutezny cum publicis extero-

rorum Principum Ministris, sposobu sukces/ coll gandi Christianitatem ad defensionom sui.

Wrocily sie w tych dniach Galery Papiezkie z Liorno, ktore Kiezne Florentsa odprowadzaly: Tych numerum chce Papiez augere y to persuasionibus efficere v Kardinalowzami mozyskych/ y v Panow wielkich Rzymkich/ aby kazdy z nich iedne Galere na morze wystawit sumptu suo. Ad hunc finem omnes delinquentes po w slyskich Trybunatach Status Ecclesiastici: albo ad Triremes beda damnati, albo in panam pecuniarum ad vsum Triremium applicandain.

Z Florency w Włoszech 25. Junii. 1661.

Młoda Kiezna nasza puścawszy sie z Liorno. gdzie od Kiezcia młodego przyjeta byla/ staneta die 16. tegoż all? Ambrogiana, maierność iest Kiezcia ośm mil z tad/ y tam Wielka Kiezna zaiechala tey droge: Wielkie Kiazę zaś wespót z Kardynatem y z Kiezciem Leopoldem iego Bracia/ witali ia za dwie mili z tad. Tam w slyscy odpocjawszy/ dnia wczorajszego wiechatali Pogio Imperiale przed Miastem. Dzis wiezdzala publice do Miasta/ gdzie do zwyčajnych tego dnia tryumfow wiele innych wesolosci przydano. Bramia Miesta ktora wiechala/ bedzie od tego czasu z rozkazania Wielkiego Kiezcia/ Brama Orienska nazywana.

Z Hagi w Hollandyey 27. Junii. 1661.

Stany Prowincyey Zeelandyey/ nie moga sie zgodzic z Stanami ruteney Prouicyey/ w punkcie do Trybunatu spólnego nalezacych. Holandya bowiem chce sobie zachowac iacu. atem pra cribendi no um adminis rat dæ iustitiae na tym pretensya swoje zasadzaiac/ ze: alem facultatem miata/ Piedy Zeelandya przypuszczono do tego Trybunatu/ y iey Deputatow z tym przyieto. Zeelandia zaś za to recusat podpisac Traktatow z Portugalia/ y mechce nawet interuenire na konferencyach/ ktore z tamedznym Poffem miewaia.

Tamowili się tedy Zeelandowie z Gelderczykami / y wnieśli in confesſu Ordinum Generalium, że ta ſprawa Portugalska / nie może bydź konkludowana ani per pluralitatem votorum. Holandya impugnat to y mowi / że kiedy te woynie decreuerant oni non conſenſerant, a przecie indictum fuit bellum ; inferuia tedy / że iako ná on czas pluralitas konkludowac mogła pro bello, tak teraz może concludere pro pace, pro qua, in ſuperabundantia ma rationes. 1. że reſtitutio Braſiliae, ktora Zeelandi & Geldrenſes vrgent, byłaby damnola. y te damna tak deduktua : Kiedy Cutier (ieſt to największa intrata coby ſie z tamtych krajow wzięta) placit po 17. y 18. Sztymbrow funt / nie mogt Status wystarczyc na expenſa / mniej teraz daleko mogtby wystarczac / kiedy nie placi ledwo po 5. albo 6. ſztymbrow. Muſialoby tedy publicum ararium ſupplementowac ten defekt / a nie mogtby tego uczynic / tylko przez nowe ſkładki / na ktore / abſolute Miasta conſentire niechca. 2. że nie mogtaby woyna z Portugalia continuari, ſine periculo ruptury z Anglia / do czego Holandya wſyſtkie okazy z ſwoiey ſtrony odiać pragnie. Stanęto tedy in confesſu Ordinum, że continuari maia traktaty z Portugalia / aż do końca / non obſtante contradictione Zeelandyey y Geldryey.

Z Hamurku w Pomorskiej 30. Junii, 1661.

W Bremenſkim Państwie był popis woyska Szwedzkiego / przy Generale Kenigsmarku / y znalazło ſie 7. tyſiecy tak pieſz go iak konnego ludu. W Stanię fortyfikua Miasta Heleimburku / y poareſtowali w Portach okolicznych wſyſtkie ołtrety y ſkutny kupieckie / dla transportu ludzi z tamtad do Pomorskiej.

Z Wieicyey we Wloszech 2. Julii 1661.

Przyſła wiadomoſć że 7. Okretow z Barbaryey do piedziaw. by ſie / że puſć to ſie było z Liſbony 12. Okretow bogato nadsadowanych / to ieſt: 6. Holenderſkich / y 6. Angielskich / zatáli ſie na nich przy nadmorskiej gorze Capo Grotta nazwaney.

Pokazali się wprzód Holendrowie/ tych przepuścili z swego mieysca nic się nie ruszając/ za nimi facto interuallo płynęły Angielskie Okrety/ do tych zaraz skończyli Barbarowie/ y obtoczyli. Angliktowie nie broniący się dali swoje okrety rewidować / na których co tylko było towaru do Angielczyków nie należaceg/ a było tego za dwa milliony/ to wszystko Barbarowie pobrali także y ludzkie niewola pokli. Narzekali na to Kupcy/ y prosili Kapitanow żeby się bronili/ ale wymowili się Paktami zawartemi z nimi/ że bronie się nie mają/ bo y ich samych towary nie byłyby wolno przepuszczone. Jakoż de facto nie mieli przez to szkody/ bo zapłacili Barbarowie frakt Kapitanom Angielskim od towarow pobranych in duplo. nad umowę co z Kupcami mieli. Należały pobrane towary po części Miastom Genuey y Liorno, które przez to wielkie szkody ponosić musza. Barbarowie zaś beda mieli za co armować nowe Okrety/ in damnum Christianitatis.

Pisza z Kandyey ze Saska Portugalczyk poturczony/ publikował Amnistia dla chłopow rebelizantow/ ktora niektorzy przyjąwszy/ wdarowani roznemi żywnościami przy nim zostali. Drudzy nie vsaiac łagodnym y omylnym obietnicom nieprzyjacielskim/ retyrowali się do Miasta Stolecznego / y tam czekać mają na przyjazd nowego Hermana/ od ktorego spodziewaia się assistencyey/ aby się mogli w domach swoich od impetycyey Tureckiey bronie.

Flota Turecka ktora z Alerandryey ku Caneiey zeglowała z prowiantem y z ludzmi / obaczywszy zdaleka iako wešla do Archipelagu Rilka Okretow Weneckich/ retyrowała się copredzey do Jusuly Tenedos.

Z Wiednia, 12. Iulij. 1661.

Listy od Remenięgo we Wtorek w wieczor przyšły: Konfirmuie że 16. tysięcy Turkow wešlo do Siedmigrodzkiej ziemie przez ten Päss ktory Portam Ferream zowia. Piše y to/ że nie mógł tego wešcia im prapedire, bo dementowany traktatami nie vprzedził tam ze swoim ludem wčas; a lub potym obciat

się na

sie na nich odważyc/ dostawszy iezykã że za nimi był wciągnię-
niu Ali Basã sam ze wszystkim woyskiem/ ktorego rachuis na
40. tysięcy/ przykło mu sie nazad retyrowac.

Powrocit z tymi listami ieden z Postow iego / ktorych tá er-
pedyca w Presspurku dosła. Instat ten Posel o assystencya nie
odwločna/ póki Turcy tam nie opánuis iakiey fortece. Wy-
sedt tedy Ordynans Cesarsti do Generatã Montecuculego, a-
by część swego woyskã poslat in auctionem woyskã Generatã
Staremberka, ktory má takze rozkazanie złączyc sis z Kemeni-
y praestare onemu omnem assistentiam ná wvolnienie Siedmi-
grodzkiey ziemie od nieprzyiáciela.

W ten że wieczór przyiechal Curyer z Constantinopola z listã-
mi 22 lü: dat Piše Rezydent támeżny ze Cesarz Turecki y Dy-
wan pokazuis wshelakã dyspozycyã/ do otrzymania pokoju z ná-
mi/ z tym iednak dokładem: Jezli sie Cesarz nie bedzie miekal
w rzeczy Siedmigrodzkie/ y nie weźmie Kemenię w opiekę/
ktorego Portã Otomãnska nie moze przyznac za Electum legiti-
mum, poniewaz bez woli y approbacyey Porty/ wdat sis w tá-
meżne rzãdy. Przydaie/ że Emiry iuz wysly do Ali Basę/ aby
z woyskiem sedt w Siedmigrodzka ziemie; A że Cesarz Turecki
in persona circa finem lunij chce sie do Adriánopola przenieść.
Oznáymuie y to/ że Posel Polski dwa dni przed data iego listu/
wyiechal z tamtãd ku domowi/ y Czãus Turecki przy nim iedzie
Jako też/ że Posel Francuski byl in procinctu itineris takze ku
domowi/ iednak sine recredencialibus, dla awersyey ktora ma
Wezyr wielki do niego: De cætero, ze Portã pokazowalã sie be-
ne dispositam ergã Galliam.

Wieczorem zaś tegoz dnia/ przyiechali tu dwa Postowie
Wielcy/ obadwa z Wenecyey ná rezydencyã do tego Dworu/
ieden Hispãnski/ a drugi Wenecki.

Instrukcyã Márkierzemu de Matteis ná Traktaty z Papieżem
& cum Principibus Italiae strony Ligi/ ad defensam Christiani-
tatis iuz iest wygotowana/ y w krotce posle sis mu przez Buri-
era umyślnie wyprawionego.

Z Warszawy 22. Julii, 1661.

Jako tylko o soko obrony Regni, & circa modum contentos
Iwania Woyska staneta inter Ordines zgodą / skonczyt sie
Seym szczęśliwie die 16. huius, 3 Soboty na Niedziele. Inne
punkta ktore teraz albo cale nie tykane / albo do Konkluzyej
przyprowadzone bydz nie mogły / na inny czas odtozone zostaty

We Wtorek przeszly 19. huius: consilia postComitalia dokon
zone takze / po ktorych Krol J. M. przez iedenascie Niedziel
wstawicznie bytnoscia swoia w Senacie zostawiaac / do Nie
poretu iechat / chcac sie przez kilka dni polem diuertowac.

Na przestlym swiezo Seymie / Woiewodztwo Wotynskie po
smierci Kiazecia J. M. Czartoryiskieg wakuiace / Konferowac
Jego Krolewska Msc. raczył / Kiazeciu J. M. Michalowi
Czartoryiskiemu Woiewodzie Bractawskiemu. Woiewodz
two Bractawskie J. M. P. Andrzeiowi Potockiemu Oboznes
mu Koronnemu: Oboznostwo Koronne J. M. P. Janowi
Stanislawowi Jablonowskkiemu / Straznikowi Koronnemu,
a Straznikostwo Koronne J. M. P. Jakubowi Potockiemu
Kastelanowi Krakowskkiemu.

Kastelania Wotynska po wstepie Wielmoznego Stanislawa
Kazimierza Bieniewskiego na Woiewodztwo Czerniechow
skie / dana jest J. M. P. Janowi Franciszkowi Lubowickiemu
Kastelanowi Chelmskkiemu: a Kastelania Chelmska J. M.
P. Piaseczynskkiemu Chorazemu Nowogrodzkkiemu.

J. M. P. Andrzej Przyemski / Kastelania Leczycka pusciw
sy / wziat Chelminsta. A Leczycka Konferowana jest J. M. P.
Andrzeiowi Starckowieckkiemu Kastelanowi Kamienckkiemu:
a Kastelania Kamiencka / J. M. P. Woyciechowi Cholibow
skkiemu Staroscie Bobrownickkiemu.

W WARSZAWIE. Przesz IANA ALEXANDRA
GORCZYNA. Dnia 22. Julij A. 1661. Cum priuil: S. R. M.